

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quomodo quando, & quo loco hae decimae praediales soluendae sint.
punct. 8

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

num. 46. & notat in presenti Suar. cap. 37. num. 8. Bonacin. *supra*.

6 Tandem de loco, in quo soluendae sint hae decimae, dicendum est iure communi soluendam esse decimam praedialem Ecclesiae parochiali, in cuius iurisdictione situm est praedium, etiam si parochianus alibi habitet, recipiatque Sacramentum definitur expressè, *cap. ult. de Restit. spoliar. in 6. ubi praesumuntur iniuste occupate decimas, qui eas exigunt ex praediis in aliena parochia constitutis, cum manifestum sit (nisi aliud ostendatur) eas de iure communi ad eandem Ecclesiam pertinere, Idem habetur in cap. cum contingat. cap. ad Apostolicas. cap. cum sint homines. cap. cum in iuro. de Decimis. c. ult. de Parochiis: & in hac conclusione Doctores omnes conveniunt: contentiones tamen huius constitutionis ea sunt, ut iura Ecclesiae, & decimae firmas permanent, neque ex mutatione personarum variarentur.*

7 Naturam harum decimarum sequuntur mixtae, quae ex fructibus animalium proveniunt. Quocirca ubi pascent, ubi accubant, & dormiunt, debentur decimae, tamen si Dominus alibi commoretur, sic *glossa. in cap. 1. de Decimis. 15 q. 1. verbo pascit. Rebuff. tract. de decimis q. 6. num. 25. Suar. 1. de relig. lib. 1. de diuino cultu c. 21. n. 8. Fagund. de quinto Eccles. praescripto lib. 1. cap. 5. n. 5.* Unde si in hinc in vna parochia pascent, & aliter vero in alia, in alia vero accubant. Decimae tunc diuidende, neque parochiae ubi Dominus assitit; debet aliqua pars solui, si greges ibi nulla anni parte commorantur, est communi sententia, quam tenet *glossa. cap. ad Apostolica D. Thom. 2. 2. q. 87. art. 3. ad 2. & Soto ubi. Rebuff. 11. de decimis. q. 6. num. 25. & q. 8. n. 11. Azor. lib. 7. cap. 35. q. 15. Fagund. de quinto Eccles. praescripto lib. 1. c. 5. num. 6. & 7. Suar. lib. 1. c. 21. num. 7.* qui optimè aduertit non debet decimas parochiis illis, per quas huiusmodi greges transiunt, etiam si ibi aliquo temporis spatio commorentur: aliàs per plures, & innumeratas partes esset haec decima diuidenda: consentit Fagundez *supra* num. 8.

8 Sed quid si in vna parochia animalia pascant, in alia vero accubant, fixamque casiam habeant, seu domicilium? Duplex est sententia. Prima affirmat parochiam in qua pascent, integrè debet. Tum quia ex fructibus praediorum fetus provenit, tum quia fetus decimarum succedit decimae, quae colligenda erat ex herba, quam animalia pascent: sic *D. Thom. 2. 2. q. 87. art. 3. ad 2. Alea. 3. q. 9. memb. 4. art. 4. in fine. Sotus lib. 4. de iust. q. 4. art. 3. ad 2. Fagund. de quinto Eccles. praescripto. lib. 1. c. 5. n. 10.* Secunda sententia, cui tanquam probabiliori adhæreo, est si praedicta sit satis probabilis affirmat inter utramque parochiam decimam esse diuidendam, tamen si maior pars competere debeat parochiae, in qua pascent animalia, quam ei, in qua accubant, & fixam habent casiam. Mouetur; quia ad sustentationem animalis, & productionem fetus non solum pastus, sed & cubitus, requiesque necessaria est. Ergo parochia illa, quae hunc cubitum praebet, defraudari non debet fructu inde proveniente. Sic *Rebuff. tract. de decimis. q. 6. n. 16. inclinat. Suarez 1. 1. de relig. lib. 1. de diuino cultu. cap. 21. num. 10.*

9 Sed inquires; an sit probabilis aliquam partem huius decimae mixtae debet parochiae illi, in qua Dominus habitat, recipitque Sacramenta, tamen si armenta alibi pascent, & cubent? Respondeo probabiliter esse sic Nauarr. *conf. 1. de decimis. n. 10.* Ratio est, quia de iis decimis nulla est constitutio expressè assignans debet Ecclesiae in qua armenta resident, vt bene notat *Suar. supra. num. 7.* Cum ergo vocentur mixtae, quia medium sunt inter personales, & praediales, & personales decimae debeantur parochiae, ubi persona residet, praediales, ubi praedium existit; hae decimae, quae medium sunt inter utrumque, diuidi debent inter parochiam in qua armenta resident, & in qua persona residet saltem quoad quartam partem, quam assignat Nauarr.

10 Verum etsi hae omnia de iure ita sint, consuetudine tamen, praescriptione, aut priuilegio introduci potest, decimas praediales, & mixtas non solum Ecclesiae, in qua situm est praedium, vel greges pascentur, sed alteri Ecclesiae extraneae, aut ei, in qua Dominus praedij, & gregis habitat. Ita *Doctores omnes, & sumitur ex supra dictis. Difficultas autem est, quod tempus requiratur ad hanc consuetudinem, vt scilicet vna Ecclesiae praescribat in exigendis decimis contra aliam, cui de iure decima debita erat? Probabilior sententia affirmat requiri consuetudinem 40. annorum, & videtur definitum in cap. ad videndum de Priuilegiis: ubi expostulatur tempus 40. annorum ad praescriptionem decimarum vniuersae Ecclesiae contra aliam priuilegiatam, & cap. ad aures de praescripto. & cap. 1. de praescripto. in 6. quadragenariam praescriptionem cum titulo inter diuersas dioceses requirit, & immemorialem sine titulo. Est probari potest efficaci ratione: nam ad praescribendum in iis quae sunt contra ius tempus quadragenarium cum titulo, & sine titulo immemorialem requiritur. At qui hae praescriptio soluendi decimas alteri parochiae ab ea, in qua est praedium, vel greges pascentur, est contra ius; siquidem, vt diximus, ius commune determinat, vt Ecclesiae, in qua situm fuerit praedium decimae*

soluantur, vt constat ex verbis allatis *cap. ult. de Restit. spoliar. & cap. cum in tuas de Decimis*, ubi ad quas, (id est, Ecclesias in quibus praedia sita sunt) de iure communi spectat perceptio decimarum. Ergo ad hanc praescriptionem introducendam necessarium tempus 40. annorum cum titulo requiritur: quia hoc ius non tam vi consuetudinis, quam vi praescriptionis videtur introduci: cum hac consuetudine Ecclesia intendat non se à decimis eximere, sed ius denud aduersus Ecclesiam acquirere, atque ideo conditiones omnes requiruntur praescriptionis: & ita late, & eleganter probat Ludouic. de Mol. *tract. 2. de iust. disp. 72. & 75.* definitionem Bonic. 8. in cap. 1. de praescripto. l. 6. ubi conclusionem supra dictam Bonifacii expressè affirmat. Aduertit tamen Glossa, & optimè ibi. Si vna Ecclesia aduersus aliam possidentem decimas alterius Ecclesiae extra territorium vtriusque existentis velit impetere, sufficere Ecclesiae possidenti, vt à praescriptione, seu possessione non remoueat, 40. annos, neque titulum requirit, quia ibi licet ius sit iam praescribenti, non tamen facit pro percent. Eandem sententiam tenet *Suar. lib. 1. cap. 21. num. 7.* Qui dicit contrariam intelligi non posse, nisi in casu quo dubium esset ad quam Ecclesiam praedium pertineret; tunc enim affirmat consuetudinem decem annorum videri sufficientem ad praescribendum, cum in iis ius non resistat: similiter etiam in decimis mixtis, cum non sit ita expressum in iure ad quam Ecclesiam hae decimae pertineant decem annos sufficere, quia in iis, quae non sunt contra ius, sed praeter ius consuetudo longi temporis tantum requiritur. At in iis decimis non est contra ius illas soluere Ecclesiae, ubi Dominus habitat? imò videtur iuri, & rationi conforme Ergo.

11 Solum obici potest, *cap. de quarta, de praescriptionibus*, ubi clericus quidem aduersus Episcopum 40. annorum praescriptione se defendit de non soluenda quarta, & cap. cum pastoralis, de iure patron. ubi Clerici, vel Monachi Ecclesias à laicis relictas possederant sine consensu dioecetani quadragenari possessione, neque titulus fuit expostulatus; & tamen his praescriptionibus ius resistit. Ergo ad praescribendum decimas vniuersae Ecclesiae contra aliam non debet titulus expostulari, sed sufficit quadragenaria praescriptio? Respondeo in illis casibus non requiritur titulus; quia non praesumitur de mala fide in possidentibus: non enim ipse clericus incepit possidere aduersus Episcopum, sed successit praedecessori, & similiter Monachi non de manu laicorum acceperunt Ecclesias, sed successerunt aliis, qui illas acceperunt, & praecipue quia consensus Episcopi facit ibi praesumitur, cum non sit inuitatum dare consentum. At in decimis soluendis Ecclesiae extraneae propria nunquam censetur consentire, neque videtur posse propria autoritate ea de causa ad praescriptionem aduersus illam titulus necessarius est, vel consuetudo immemorialis, ita *Mol. supra*. Sed haec responsio mihi non satisfacit; quia *cap. 1. de praescripto. l. 6.* absolute dicit ubique ius commune est alicui contrarium non sufficere bonam fidem, sed necessarium requiri titulum Quocirca illa iura allegata, & cap. ad aures de praescriptionibus, ubi quadragenaria possessio requiritur in iis quae sunt iuri communi contraria, nullaque sit mentio, de titulo explicanda sine per hoc *cap. 1. de praescripto.* & iuxta illud intelligi, a quo ad eod. dicendum secundum antiquum ius sufficere quadragenariam possessionem, non verò iuxta hoc nouum ius traditum in *cap. 1. de praescripto. lib. 6.* Tertio, Respondeo cum *Couarr. lib. 1. var. cap. 17. num. 7.* dupliciter ius commune in possessione alicuius posse esse tibi contrarium. Primo, ex eo quod res de facto alteri sit applicata. Sicut enim fundus Petro applicato omnes fructus illius praesumuntur sui esse; in quo casu non tibi ius commune vetat seruire habere in illo. At si tibi prohibere seruirem habere, titulus esset necessarius ad praescriptionem; quia tunc ius commune tibi propriè resistit; in alio autem casu non propriè, sed indirectè. In soluendis verò decimis alienae parochiae resistit ius commune prohibens saepe aliis dari, & non solum applicat fructus propriis parochiis, sed de facto prohibet ab aliis suscipi. Tunc ergo titulus est necessarius.

12 Sed quid dicendum de noualibus, quo in loco soluenda sunt? Vt est ager, qui nunquam seminatus fuit, nec fructus produxit, & denud producit fructus. *cap. quid per nouale. de verbor. significat.* Ea vocantur in iure noualia. Quaestio ergo est ad quam Ecclesiam decimae illorum fructuum pertineant? Respondeo si in nullius Ecclesiae parochialis territorio existant, ad Episcopum decima debet pertinere: habetur *cap. quoniam, de Decimis.* Si verò existant intra terminos alicuius Ecclesiae parochialis ad illam debent pertinere. Quod si decimae illius Ecclesiae applicatae sint alteri Ecclesiae sub verbis generalibus, & indefinitis, quae clare non continent noualia, sed possunt explicari de decimis, & rebus, quae vique ad illud tempus coli consueuerant. Probabiliter censet ad Ecclesiam, in qua situm est praedium pertinere, neque priuilegium, aut consuetudinem praescriptam exigendi decimas illius Ecclesiae posse obligare, vt decimae horum noualium tribuantur. Ratio est; quia consuetudo, vel priuilegium exigendi decimas ex praediis, & fructibus alterius parochiae est contra ius commune, & proinde odiosum; debet ergo restringi, & non ampliari, iuxta *cap. tua. 1. de Scrls. de Decimis*, ubi id videtur expressè definitum. Ait enim Pontifex,

Pontifex, neque occasione decimationis antiquæ (licet in feudum decimæ sint concessæ) sunt decimæ noualium vsurpandæ, cum in talibus non sit extendenda licentia, sed potius restringenda. Idem sumitur ex *cap. 1. de Decimis. in 6. & hanc sententiam probat optimè. Couarr. lib. 1. var. cap. 17. n. 13.*

Neque obstat, *cap. ex parte de Decimis*, ubi insinuat contrarium. Ait enim Pontifex cum tibi, quod maius est, sit concessum, videlicet vt de laboribus terræ parochiarum suarum cum integritate percipias, de noualibus eas exigere satis potes; quia ubi maius conceditur minus concessum esse videtur. Ergo si priuilegium, aut consuetudo obtinuit, vt decimæ alicuius parochiæ, alteri extraneæ soluerentur, noualia etiam, quæ minus sunt debent solui. Non inquam obstat; quia ibi non fuit concessum aliquid contra ius, sed potius decimæ, quæ iuxta commune ius debebantur parochiæ propriæ, erant ab extraneæ vsurpatæ, & tunc ait Pontifex concessio principali, & maiori minus concedi, vt bene Couarr. *suprà*. At quando ius, vel consuetudo à iure communi exorbitat, vt est priuilegium soluedi decimas prædialibus extraneæ parochiæ, non venit in concessione maioris minus concessum, vt latè, & eruditè probat. Thom. Saph. *lib. 8. de dispensat. disp. 1. à n. 4. & præcipue, ar. n. 32.*

PUNCTVM IX.

Quæ personæ possint decimas possidere, & præscribere.

- 1 Duplici titulo officij, vel conuictionis decimæ possideri possunt.
- 2 Laici non possunt habere ius spirituale percipiendi decimas, neque secundum hanc rationem illas potest præscribere.
- 3 Titulo conuictionis, aut donationis bene potest laicus decimas possidere.
- 4 Beneficiatus ad breue tempus potest decimas sibi competentes locare, aut vendere.
- 5 Excipiuntur aliqui casus, in quibus ex autoritate Episcopi possint ad vitam decimæ laicis conferri.
- 6 In feudum, vel in perpetuum non possunt decimæ laicis conferri nisi autoritate summi Pontificis, semel tamen collatæ possunt autoritate Prælati illius Ecclesiæ alienari.

Dupliciter quis possidere potest ius percipiendi decimas, vel ratione ministerij, & officij, Ecclesiasticæque exercitij, vel titulo conuictionis, emptionis, donationis, aut obsequij temporalis præstiti, vel præstati Ecclesiæ. Qui primo modo accipit decimas, accipit eas proprio iure, & nomine, & ius accipiendi decimas pro tali ministerio spirituale est, vt de se constat. Ius verò accipiendi decimas ortum ex aliis titulis temporale est. His positis.

2 Respondeo laicum non posse habere ius spirituale percipiendi decimas, neque eas secundum hanc rationem posse præscribere. Desinitur variis textibus de decimis, præcipue *e. quædam. cap. prohibemus. & in decreto. 16. q. 7. specialiter cap. decimas. ubi ait Pontifex* decimas, quas in vltim pietatis concessas esse canonica auctoritas demonstrat à laicis possidere auctoritate Apostolica prohibemus; & in *cap. causam qua de præscriptis. absolute* affirmatur non posse laicos decimas præscribere. Intelligi ergo debet secundum hanc rationem, secundum quam ipsi laici incapaces sunt præscriptionis, vt potè personæ, quæ hunc titulum spirituale habere nequaquam possunt: siquidem non possunt habere officium, & ministerium ex quo ortum habet: sic Doctores omnes.

3 Verum posse laicum decimas possidere titulo locationis, & emptionis, aut donationis, nulli potest esse dubium, cum videamus sæpè Ecclesiæ laicis vendere decimas, illas locare, aut pro seruitijs factis, vel faciendis donare, sed tunc non exigunt decimas quasi sibi, & ratione proprietatis personarum debitas, sed debitas prius Ecclesiæ, & ratione alicuius temporalis ministerij sibi applicatis, & secundum hanc rationem possunt laici 40. annorum præscriptione cum titulo, & immemoriali sine titulo decimas possidere. Couarr. *cap. 17. num. 5. §. sed si dubitetur. Lessius cap. 6. dub. 10. & c. 39. dub. 4. num. 19. & Azor. lib. 7. cap. 36. quæst. 11. & Suar. cum aliis tract. 1. lib. 1. cap. 27. n. 4.* Ratio est, quia laici capaces sunt decimas possidendi hoc titulo, & hac ratione. Possunt ergo præscribere. Et confirmo, secundum hanc rationem possunt priuilegio habere ius decimas exigendi; quia illius sunt capaces. Ergo & consuetudine poterunt acquirere: nam præscriptio immemorialis priuilegio comparatur, & eandem vim habet in persona capaci, *cap. super quibusdam de verbor. significat. & ibi Glossa multis allegat. Vt autem præscriptio legitima sit, posito quod non adit titulus affirmat Suar. debere adesse famam, & opinionem simul cum possessione immemoriali ex aliquo titulo legitimo illas possidere. Nam cum laicus incapax sit exigendi decimas proprio nomine, titulo, ac iure, nunquam potest præscriptionem acquirere pacifica possessione tantum, nisi in vi alicuius tituli iusti, ratione cuius decimas exigat. Requiritur ergo fama, &*

opinio tituli: verum ego existimo ex sola immemoriali possessione colligi sufficienter iusto titulo possidere, neque necessariam esse aliam probationem præter possessionem pacificam immemorialem; ex qua probata præsumitur donatio, locatione, feudo, aut alia via decimas prædecessoribus suis fuisse concessas. Quapropter licet in vi possessionis colligendi decimas nunquam laicus decimas præscribere possit. Et secundum hanc rationem verum sit, laicos decimas præscribere non posse, vt ait Pontifex. *cap. causam de præscriptis. præscribit tamen in vi facultatis, & donationis, quæ præsumitur concessa, quotiescunque à tempore immemoriali illas recipit: sic affirmat Couarr. Azor. & Lessius supra*, qui solum possessionem immemorialem requirunt ad sic præscribendum, & hac ratione præscribit ius patronatus aduersus Ecclesiæ, vel laicæ sine probatione tituli, & concessionis, sed probata possessione præsumitur titulus, & facultas adfuisse; licet non appareat.

4 Sed inquires. Qui possint locare, vendere, aut donare laicis hoc ius temporale percipiendi decimas? Respondeo clericum beneficiatum propria auctoritate ad breue tempus posse decimas suas locare, aut vendere, *cap. 2. de locato. Vocatur breue tempus, quod est intra decimam. ita Abbas in cap. quædam de Decimis*: imò in sententia *Glossæ* ibi tempus breue reputatur via hominis. Vnde quilibet propria auctoritate potest decimas locare, aut vendere ad vitam, ita refert vt probabile Azor. *lib. 7. cap. 36. q. 14.*

5 Verum ubi recepta est *extraneæ Pij 2. quæ incipit ambitione de rebus Ecclesiæ non alienandi*, nulla conuictio, aut locatio etiam auctoritate Episcopi fieri poterit, quæ triennio excedat: quæ limitatio non extenditur ad decimas, quæ laicis conferuntur in stipendium pro obsequio Ecclesiæ præstito, quia vt bene dicit Suar. *cap. 25. num. 10.* in hoc contractu Ecclesiæ non conducit decimas, sed potius conducit alterius operas decimis ipsius Ecclesiæ, quod nulla ratione est prohibendum, etiam si ad vitam fiat. Similiter etiam non videtur prohibendum Episcopi dare laicis ius ad tempus, vel ad vitam exigendi decimas ratione alicuius magni obsequij, & beneficii facti Ecclesiæ, quale esset, si suis sumptibus maximè Ecclesiæ inferuisset, si eam à tyranno defendere, talis enim donatio remuneratoria, aut feudalis nulli inuenitur prohibita. Nam in concilio Lateranensi, de quo statim solum alienationis perpetuæ, & feuda, aut emphyteusis perpetuæ prohibentur: & ita hanc sententiam affirmat esse communem Couarr. *lib. 1. cap. 17. num. 5.* adducitque Card. & Bald. & Suar. *lib. 1. cap. 26. n. 1.*

6 Difficultas autem solum est, an possint prælati inferiores ex aliqua graui causa (hæc enim semper supponitur, vt licet fiat) dare huiusmodi decimam in feudum perpetuum, vel laici, qui illas habent alijs alienare ex consensu Prælati?

In qua difficultate respondeo ante concilium Lateranense celebratum ab Alexand. 3. etiam Episcopi poterant, sicut & Pontifex has decimas infeudare: ob abusum autem, & prodigalitatem Episcoporum in decimis concedendis in illo concilio facultas hæc sublata est: vt colligi potest ex *cap. quædam de Decimis. & ibi Glossa. & doctores communiter*, qui de feudo perpetuo affirmant Pontificem loqui, & manifestè probatur ex *cap. cum Apostolica de iis, quæ sunt à prælato in fine. Decimæ verò à laicis possesse ex consensu prælatorum ante illud tempus, vel post illud ex concessione Pontificis licite possunt retineri, imò de consensu prælati illius Ecclesiæ, quæ acceperunt, alteri donare. Possunt enim laici pro loco, aut monasterio donare, aut transmittere huiusmodi feudum, neque requiritur, vt consensus capituli, aut tractatus accedat, quia hæc non est iam alienatio, quàm reuocatio decimæ à laico detentæ ad vltim Ecclesiasticum ita *e. cum Apostolica de his, quæ sunt à prælato. & ibi doctores*, & expressè notat Lessius. *lib. 2. c. 19. dub. 4. n. 10. Azor. lib. 7. cap. 36. quæst. 13.* imò non solum laicum posse feudum iuste possessum pro loco donare, aut transmittere ex consensu Episcopi: nam sine illo non potest, vt constat ex *tota causa. 16. quæst. 7. & cap. cum & plantaro de Priuileg.* sed etiam alicui laico concedere, fuit sententia *Glossæ in cap. prohibemus de Decimis*, & Cardin. *ibi Ioann. Andr. in cap. de præscriptis. in 6. Syluest. decima. quæst. 10. Couarr. cap. 17. num. 5. §. præter hæc. Suar. cum aliis lib. 1. cap. 16. num. 7.* Ratio est, quia in *cap. prohibemus* solum dicitur, ne laici decimas cum periculo animarum suarum possidentes in alios laicos transferant. Ergo qui cum animarum suarum periculo non possident, poterunt eas transferre; siquidem de facto debebant transferre, si forè in illis linea suæ generationis non finitur. Adde in huiusmodi translatione non alienatur feuda, sed iam alienata consentit Episcopus, vt alius retineat. Quare Episcopus non dat feudum, sed laicus ex consensu Episcopi. Verum Suar. loco *suprà citato* non solum affirmat posse laicum ex consensu Episcopi feudum in alium extraneum transmittere, sed etiam feudario, qui erat vltimus possessor, defuncto posse Episcopum alteri infeudare, mouetur ex *e. 2. de Feudis*. ubi Episcopus iurans non infeudare bona Ecclesiæ, potest non obstante iuramento infeudare bona, quæ antea erant data in feudum: non enim sub iuramento infeudandi de nouo, comprehenditur feudum antea iam datum. Similiter etiam sub prohibitione facta non infeudandi in perpetuum*